

Vilniaus
dailės
akademija

ETIOPIJOS KELIAS

PARODOS IDĖJA. „Etiopijos kelias“ – tai naujausia Lietuvoje gerai žinomo medijų menininko ir kritiko Vilniaus Gedimino technikos universiteto Kūrybinių industrijų fakulteto Pramogų industrijų katedros vedėjo doc. dr. Remigijaus Venckaus paroda. Menininkas pristato dokumentinių fotografijų ciklą, sukurtą kartu su artimaisiais keliaujant po Afrikos valstybę – Etiopiją. Kelionės įvyko nuo 2018 m. sausio 8 iki 17 d. Apie kelionės priežastį kūrėjas vaizdžiai pasakoja:

2017-ųjų metų rudenį man paskambino jau septynerius metus Norvegijoje gyvenantis pusbrolis ir pakvietė vykti į jo vestuvės, organizuojamas Afrikoje. Tad visiškai ne už ilgo aš ir mano artimieji keliavome į Etiopiją. Ten oras visiškai kitoks, gamta nugairinta vasaros saulės ir labai neįprastas mūsų akiai gyvenimo būdas. Mūsų lėktuvas nusileido naktį sostinėje Adis Abeboje. Po ilgos ir dėmesingos pasų kontrolės ištrūkome iš niūraus oro uosto zonos. Aš susitikau su savo pusbroliu, kurio jau nemačiau beveik penkerius metus. Turėjome labai daug ką papasakoti vienas kitam ir pasidalinti labai skirtingais prisiminimais. Pirmoji naktis sostinėje buvo bauginanti ir tamsi. Silpnai apšviestose gatvėse sklido keisti vietinių gyventojų pokalbiai, besijungiantys į išraiškingą pynę su

visiškai nepažįstamų gyvūnu skleidžiamais garsais. Afrikoje viskas buvo kitaip nei Europoje: miesto kvapas, medžių spalvos, nepažįstamojo rankos paspaudimas ir netgi senų mašinų sukelta oro tarša. Vienu metu skirtumai mane ir žavėjo ir gąsdino. Tikriausiai dėl to aš kiekvieną minutę ir sekundę norėjau patirti vis daugiau ir daugiau šios, dar anksčiau nepažintos šalies.

Parodos autorius ir jo giminaičiai kartu praleido kelias naktis Etiopijos sostinėje. Po to jie keliavo neįprastai vaizdingu savanos kraštovaizdžiu. Kelionėje lydėję vietiniai žmonės parodė netipiškos Etiopijos kraštovaizdį, dalinosi informacija apie kasdienio gyvenimo ypatumus, tradicijas, rutiną, augančią Kinijos kapitalizmo invaziją, vietinių gebėjimą išgyventi neturtinėje aplinkoje ir apie politinę situaciją, susijusią su etniniais konfliktais.

Doc. dr. R. Venckų labiausiai stebimo Etiopijos kontrastai, susiję su žmonių materialine padėtimi ir elgesiu. Šalyje galima išvysti žmones, kurie vis dar gyvena nepažintos ir prarastos istorijos laikais. Jie vis dar gano karves, keliauja kinkydami asiliukus, šeimyninius santykius puoselėja moliniuose nameliuose ir vaikšto basakojai galėdami deklaruoti tik savo nuoširdų tikėjimą į Dievą. Etiopijoje galima sutikti žmones, kurie savo laimę įvardija teigdami: aš vis dar esu laimingas, nes manimi rūpinasi Dievas! Žmonių tikėjimas buvo pagrindinė priežastis, kodėl doc. dr. R. Venckus fotografavo besišypsančių vaikų, moterų ir senolių veidus. Apie tai jis samprotauja:

Kai po kelionės įspūdžių užmerkдавau akis aš tik labai trumpam prisimindavau besišypsančius žmones. Akimirksniu iškildavo purvinų ir vargstančių vaikų vaizdiniai. Prisimindavau akimirkas, kaip jie kaulydavo pinigų arba prašydavo saldainių. Vieni jų grobdavo saldainius iš mano rankų ir pasileisdavo bėgti, kiti pradėdavo su manimi kalbėti ir akimirksniu pastebėdavau kaip aplinkui ima daugėti vietinių interesantų. Aš vis dar svarstau apie tai kaip vaikai auga šiuolaikiniame pasaulyje, mokydamiesi tik išlikti, bet nekurti savojo gyvenimų ir aplinkinių gerovės. Būtent tai gaudina mano širdį net ir tuomet kai suprantu jog tikėjimas yra vienintelė priemonė suvaldyti Etiopijos vargšų populiaciją. Ir visgi, o kas jiems yra duota daugiau, nei tikėjimas?...

Europiečiams keliauti vieniems po Etiopiją yra didelis ir pavojingas iššūkis. Dažniausiai jiems tenka pasirinkti ar keliaujant likti saugiai automobilyje ar vis tik išlipti ir pasivaikščioti vietinių gyvenviečių skersgatviais. Kadangi žmonių gyvenimai vyksta šalia gatvių, skersgatvių ir greitkelių, tad keliaujantis išlavinto žvilgsnio menininkas gali pastebėti labai daug ir įvairių kasdienybės ritualų. Dėl šio priežasties doc. dr. R. Venckus savo fotografijų ciklą ir pavadino „Etiopijos kelias“. Jo siūlomą pavadinimą taip pat galima suvokti ir kaip metaforą, kvestionuojančią šalies raidą, vietinių žmonių gyvenimo ritualus ir menininko santykį su nauja, nepažįstama, bet stebinančiai žavinga Etiopija. Savo kelionę doc. dr. R. Venckus reziumuoja asmeninėmis įžvalgomis:

Keliavimas man yra labai svarbus reiškinys. Jis praplečia mano akiratį. Kiekviena kelionė į skirtingą šalį patikrina mano santykį su nuosava gyvenamąja vieta, laiku ir erdve. Kuo toliau ir ilgiau aš keliauju, tuo labiau pradedu suprasti miestą, kuriame aš gyvenu ir iš naujo perkonstruoju savo ryšius su konkrečia savo gyvenamąja bendruomene. Kiekviena kelionė lemia visiškai kitokias mano reakcijas ir priverčia savo inspiracijas skleisti aplinkiniams naujose meno kūrybinių kolekcijose. Taip aš mobilizuojau visus savo receptorius, leidžiančius patirti pačius įvairiausius kontrastus ir juos reflektuoti vienu metu kultūros kritikos ir meno kalboje.

APIE PASKAITĄ. Gausiai fotografijomis iliustruotoje autorinėje paskaitoje doc. dr. Remigijus Venckus supažindins su savo kūrybos kryptimis, apibrėždamas, ką jo drąsūs fotografijos ir kompiuterinės technikos eksperimentai turi bendro su kalbos vartojimu ir jos suvokimu, kokios vyrauja šiuolaikinės eksperimentinės fotografijos tendencijos, ko siekia menininkai eksperimentuodami technika ir estetiniu sprendimu.

Dalindamasis patirtimi, doc. dr. R. Venckus nuolatos tiria medijas, revizuoja fotografijos, eksperimentinio videofilmo, literatūros ir kalbos ribas. Jis tarytum permanentiškai „išranda“ naują kalbą. Atidžiai stebėdamas meno pasaulio naujoves, gilindamasis į technologijas ir taikydamas skirtingas raiškos priemones, kūrėjas akivaizdžiai propaguoja postfotografijos tendencijas ir savo praktine veikla dalyvauja vaizdiniame posūkyje.

Paskaitoje doc. dr. R. Venckus pristatys ir aktų kūrybos sritis. Fotografuodamas doc. dr. R. Venckus tyrinėja vyro kūno seksualumo ribas ir jau penkerius metus kuria ciklą „Aš esu Kitas“. Šiame cikle autorius dažniausiai suformuoja savitas vaizdines nuorodas į Biblijos siužetus. Neribodamas savo fantazijos, jis išjudina sustabarėjusį Šventojo rašto tekstą ir priverčia dar kartą permąstyti amžinąsias tiesas. Pažintiniame susitikime doc. dr. R. Venckus aiškina, kaip fotografija (iš)reiškia nepasitikėjimą kalba (rašytiniu ir akustiniu tekstu).

Ši autorinė paskaita yra skirta visiems, besidomintiems šiuolaikine audiovizualine kultūra, kuriantiems fotografijos meną, užsiimantiems meno ir kultūros tyrimais, dėstantiems apie audiovizualinę kultūrą, kuruojantiems fotografijos renginius kultūros darbuotojams, meno kūrėjams, kolekcionieriams ir rėmėjams, eksperimentuojančiam jaunimui.

APIE AUTORIŲ. Doc. dr. R. Venckus yra medijų meno ir kultūros tyrinėtojas, medijų menininkas. 2014 m. Vilniaus dailės akademijoje ir Lietuvos kultūros tyrimų institute apgynė humanitarinių mokslų daktaro disertaciją. Šiuo metu Doc. dr. R. Venckus yra Vilniaus Gedimino technikos universiteto Kūrybinių industrijų fakulteto Pramogų industrijų katedros vedėjas. Anksčiau dėstė Vytauto Didžiojo, Vilniaus, Kazimiero Simonavičiaus, Šiaulių universitetuose ir Vilniaus dailės akademijoje. Yra 18-os mokslo straipsnių, 5-jų mokslo pranešimų skelbtų tarptautinėse konferencijose ir 20-ies – skelbtų respublikinėse mokslo konferencijose autorius.

Doc. dr. R. Venckus dažniausiai kuria fotografijos meną. Pagrindinė kūrybos tema: atmintis, laikas ir individuali patirtis bei vyriško kūno bei seksualumo interpretacijos. 2010 m. atstovavo Lietuvą tarptautinėje erotinio vizualiojo meno parodoje Lenkijoje. Surengė 38 autorines parodas Lietuvoje ir 3 užsienyje.

Lietuvoje doc. dr. R. Venckus yra žinomas kaip medijų kultūros ir meno kritikas, recenzuojantis šiuolaikinio meno parodas ir rašantis apie tapybą, fotografiją ir videomeną. Jo parengtos Kritinės recenzijos apie žinomus Lietuvos ir Vakarų pasaulio menininkus lydi parodas ne tik Lietuvoje, bet ir Danijoje, Lenkijoje, Rusijoje, Latvijoje, etc. Doc. dr. Remigijus Venckus yra 250 straipsnių apie meną ir kultūrą autorius.